

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se tatisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Slovenski kmetovalci štajerski, kde so Vaši pravi prijatelji!

(Slovenskim Judežem pod nos.)

Lisjak uže od nekdanj rad kokoši žre, piščance in pure. Nekokrat se pa kokoši zmodrijo s piščanci in purami vred ter mu vzletijo na drevesa. Jezen hodi in se klati okolo dreves, da ne more niti subega petelčka vloviti. Toda vsa jeza in srd je zastoj. On ne more na drevo, kokoši pa nečejo z drevesa. Sedaj si domisli zvijačo. Nankrat se potaji. Ves prijazen prištaplja pod drevo, vzdihne globoko, obrne solzne oči proti kokošim in pravi: ljube kokoši, ve se mene po krivici bojite; jaz nisem več stari lisjak požeruh; zelo sem se spremenil! Le pogledajte, kako sem slok in izstradan. Pregrešnemu življenju sem dal slovo. Pobiljšal sem se čisto. Sedaj delam pokoro. Kuretina mi smrdi, mesa nobenega ne maram, kobilice, kebri, ščurki, to je meni živež; zato pa se me ne bojte več. „Pridite k meni — jaz sem vaš pravi, da, najboljši prijatelj“. Izreče in se stegne po zeleni travi, kakor da bi omedleval. Kokoši se začudene spoglednejo. Večina meni: nič ne verujmo, lisjak je lisjak, samo potaja se, da bi nas leži vlovil. „Kaj še, oglasi se precej šibka jarkica na skrajnej veji, tako obrekovanje ni prav, treba je poprej poskusiti in prepričati se. Morebiti pa je lisjaku vendar enkrat vsaj na stare dni resnica s pokoro! Pojdimo gledat!“ Tako blekne in se spusti na tla, pa o joj! Lisjak hlastne po njej, pobije s taco par njenih drznih tovaršic in mahne s vsemi v svoj berlog!

Nemški liberalci, zlasti celjski nemčurji in jihovi tovarši v Mariboru in Ptuj, so dolgo ropotali in psovali nemški na Slovence, jih strašili, tlačili in teptali, toda potlačiti jih niso mogli. Velikoveč Slovenci so začeli napredovati, celo v trge in mesta prodirati, v uradnice in šole zaporedom siliti. Nemške kulture si z drogom niso dajali vbijati. Zato sklenejo ti lisjaki potajiti se. Premagajo se toliko, da začnejo celo slovenski pisati in

poseben listič izdajati, da bi leži slovenske kmet-ske ljudi preslepili in v svoje mreže spravili. Naj-hujši celjskih nemčurjev, znani slovenski odpadnik dr. Glantschnigg, se prištuli slovenskim urednikom in začne kmetom pisati: hočemo Vam dokazati, da je naša „nemška stranka“ in zlasti „le liberalna stranka Vaša prava prijateljica!“ Tako piše ta doktor. Koliko Slovencev na kmetih, trepastim kokošim podobnih, da mu je uže z varnega narodnega drevesa pod gobec zletelo, tega še ne vemo. Vendar hočemo s številkami dokazati, da nemška liberalna stranka nikoli ni bila in tudi biti ne more prijateljica kmetom, najmenje slovenskim!

Celih 20 let gospodarijo nemški liberalci v štajerskem deželnem zboru. Imeli so tedaj zadosti časa svojo ljubeznjivost kmetiskim ljudem pokazati. No, pokazali jo so, da se Bogu usmili. Nalagali so vsako leto več deželnih doklad — Landesumlagen — največ, se vé, gruntnim posestnikom; to pa še brez usmiljenja tako, da jih sedaj kmetiski ljudje ne ladajo več. Vsako leto ostajajo več dolžni pri deželnih dokladah. Najhuje zadeti so pa bili ravno gruntni posestniki spodnje-štajerski, tedaj Slovenci. Kajti deželne doklade se nalagajo na gruntni davek, a gruntni davek so, kakor je slovenski poslanec g. dr. Dominkuš povedal, l. 1836, ko so nove katastralne mape izdelavali in čiste dohodke gruntov vcenjevali, po navetu mariborskega okrožnega načelnika plem. Marqueta, proti določbam postave, za spodnji Štajer povzvišali za kakih 400.000 fl. Kaj podobnega se za srednji in gornji Štajer ni zgodilo. Samo spodnjemu Štajeru so čisti dohodek od gruntov na povedani način hipoma više potisnoli, namreč v mariborskem glavarstvu za 433.000 fl., ptujskem 304.000 fl., ljutomerskem 60.000 fl., brežiškem 66.000 fl., celjskem I. 98.000 fl., celjskem II. 31.000 fl., slov. graškem 53.000 fl. vkup 1,045.000 fl. Od teh 1,045.000 po plem. Marquetu naloženih in kot čisti dohodek vpisanih goldinarjev smo spodnje-štajerski gruntni posestniki do letošnjega

leta plačevali po 400.000 fl. davka več, kakor bi po postavi dolžni bili. Od leta 1849, ko je ta katarstavar obveljal, vplačali smo kakih 4,800.000 fl. gruntnege davka, kakoršnega nemški posestniki srednje- in gornje-štajerski niso plačevali. No, in vsled tega smo bili preobloženi tudi pri plačevanju deželnih doklad, katerih so nam nemški liberalci od l. 1861 sem vedno več nalagali, kajti deželne doklade nalagajo, se na gruntne davek.

To je bilo, ali je vsaj znano biti moralo, liberalnim nemškim poslancem. So li kedaj besedico črhnil zoper tako preoblaganje slovenskih kmetov? Nikdar in nikoli ne. Velikoveč nalagali so brezobzirno časih celo po 38% deželne doklade. Nasledek temu je bil, da so davkeplačilci onemogli in od leta do leta več dolžni ostajali, najbolje na slovenskem Štajerskem. To kaže sledeč izpisek, katerega je poslanec g. dr. Dominkuš na razpolago dal.

Na dolgu ostale deželne doklade v spod. Štajeru.

Okraj	l. 1880	l. 1881
Vranski.....	1515 fl.	513 fl.
Laški.....	5748 „	5030 „
Mahrenberški	1514 „	1170 „
Sv. Lenarski	3226 „	3372 „
Celjski.....	11.677 „	11.275 „
Gornjegrajski	1324 „	1368 „
Ljutomerski .	3471 „	3567 „
Konjiški	3156 „	2798 „
Kozjanski...	5192 „	4912 „
Slov. graški .	1793 „	2016 „
Sevniški	1361 „	1670 „
Ormoški	6573 „	7645 „
Mariborski ..	28.091 „	36.264 „
Šoštanjski...	811 „	1387 „
Brežiški	2735 „	3855 „
Šmarijski ...	7059 „	7605 „
Ptujski	13.538 „	21.126 „
Rogački	6236 „	9050 „
Slov. Bistriški	4669 „	9038 „
Vkup..	109.689 fl.	133.661 fl.

Obče znano in priznано je, kako slovenski posestniki radi davke plačujejo, ako le morejo. Vkljub temu so samo deželni doklad v dveh letih dolžni ostali 243.350 fl. To kaže, da so onemogli. Kdo pa tega ne vidi? Nemški liberalci. Kajti ovi gospodje so hoteli priklade še pozvišati do 40%, ostalo je lani pri 38%. Letos hoteli so konservativci, naj se gre nazaj do 34%. Toda v Savinjskeje dolini kot liberalni klopatač znani baron Hackelberg je kljuboval konservativcem in nasvetoval 35%. Liberalna večina je mu pritrčila. Ako preračunimo, koliko so v procentih lani naši posestniki dolžni ostali deželni priklad, tako poizvemo, kateri okraji so najhuje oslabeledi. No, in od predpisane svote na dolgu ostalo je v okrajih: Vransko 5%, Mahrenberg 10, Gornjigrad

11, Šoštanj 12, Laško 13, sv. Lenart 13, Slov. Gradec 14, Konjice 15, Ljutomer 17, Sevnica 18, Celje 18, Brežice 19, Kozje 26, Ormož 26, Maribor 29, Ptuj 30, Slov. Bistrica 37, Šmarije 37 in Rogatec 51, t. j. čez polovico. Tako strašno so toraj slovenski kmeti v 20letnej dobi liberalnej onemogli in oslabeledi. In v kljub temu, da so slabe letine zaporedom takšno oslabeledenje naprej kazale, so nemški liberalci vendar v deželnem zboru štajerskem vsako leto večjih stroškov delali in večjih doklad tirjali! No, in sedaj pa naj veruje, če more, kakšna slovenska trepasta kokoš lisjakom celjskim, blebetajočim v svojem nemčurskem „Prijetelji“ (?): „nemška liberalna stranka je Vaša (slovenskih kmetov) prava prijateljica!“

Ali ni to zelo ostudna politična hinavščina? Desterniški. (Dalje prihodnjic.)

Gospodarske stvari.

Kako treba z žepno urico ravnati.

V resnici dobra žepna ura je za človeka velika dobrota in zasluži, da lepše in z večjo skrbijo ravna, kakor se to navadno godi. Urica se mora vsikdar z največjo natančnostjo ob istem času navijati. Najboljše je to, brž zjutraj, brž ko človek vstane. Ni dobro urico na kako kameno ploščo, mramornato mizo črez noč položiti. Pri tankih urah nagla sprememba temperature lahko povzroči, da pero pokne. Vrh tega naredi mrz olje rodo in vsled tega kolesca in čepiči manj lahko delujejo in tako pravilno in natančno hojo ure zaprečujejo. Najboljše je uro, kedar jo od sebe položiš, povprečno ob kako mehko steno obesiti, ravno tako, kakor v žepu leži. Prosto obešena ura tudi ne sme biti, ker se tako pogosto začne sem ter tje poganjati in tako poganjanje natančno hojo ure moti. Sploh je treba na to gledati, da se pokrovci urini trdno zapirajo. Kdor si hoče svojo ura praha čisto ohraniti, naj jo v usnjatem žakeljei nosi. Žakeljei ali vrečice iz suknja ali platna viso dobre, ker se posamezni deli med seboj ribajo in tako veliko drobičnega praha napravijo, ki se s časom v uro spravi, naj se pokrovci še tako trdno zaklepajo. Ključ za navijanje mora biti majhen in natanko na jeklen čepič se nasajati, ker, če s čepiča zdrkne, to uri silno škoduje. In ravno poprave tega navijavnega čepiča so zelo drage. Kedar se ura vpravna, se kazala smejo naprej in nazaj pomikati kakor kaže. Manj daleč kakor se tako porivajo, bolje je. Od časa do časa se mora notrajni del ure posnažiti, kajti olje se z časom posuši, praha, če še tako drobičnega, se nabere med kolesci in cela mašina se po nepotrebnem preveč odrza, pri vsem tem pa prav ne deluje in ura tudi prav ne kaže. Kdor ima dobro ura in dolgo časa dobro ohraniti hoče, jo mora

vsaj vsako drugo leto k urarju dati, da jo izsnaži. Pri tem pa je treba paziti, da se ura le zanesljivim rokam v popravo izroči.

Naprava v pokončevanje poljskih miši.

Po njivah in ogonih, na katerih so se poljske miši vdomačile, postavijo se sem ter tje po 4 metre dolgi drogi s poprečno vstavljeno vejo, na katero se morejo ptiči vsedati. Posebno vrane in kanje ljubijo taka sedala, da na njih na miši prežijo in jih potem lovijo. To je tako priprosto sredstvo zoper te hude škodljivce, da si prostejše misliti ne da, in vendar včasih več pomaga ko pasti, zastrupljene kroglice ali svalki itd.

Pomoček zoper zeljne bolhe.

Prav priprosto pa korenito sredstvo zoper zeljne bolhe je pelin. Njegovo perje se skuha in taka voda v škropilnico dene, s kakoršno se z drugo vodo po gredah ali ogonih škropi. Z malo škropilnico se s pelinovo vodo sadike večkrat poškopé, na kar potem bolhe izginejo.

Sejmi na Kranjskem 14. aug. Leskovec, 15. aug. Osivnica, 16. aug. Bistrica, Lož, Vače, Hotavlje, Šmarije, Planina, Trebnju, Cerklje, 20. aug. Zatična; na Koroškem: 20. aug. v Frižah; na Hrvaškem: 13. aug. Jablanac, 15. aug. Zagreb, Reka, Jasenovac, 17. aug. Koprivnica, 21. aug. Zagreb.

Dopisi.

Iz Mariborske okolice. (Učiteljska konferenca,) Dne 31. avgusta t. l. imeli bodo učitelji Mariborsk., Bistriškega in Šentlenart. okraja svojo skupno konferencijo. Obravnavali se bodo sledeči predmeti: I. Kako je slovniški poduk posebno sposoben učencem um vzbujati na delavnost in ga bistriti. Sporočevalca g. Mohor in g. Leske. — II. Zakaj se ima ravno od ljudskega učitelja društvena ali občna izobraženost tirjati? Sporoč. g. Kovačič in g. Leskovar. — III. Računanje na pamet na vseh stopnjah ljudske šole s praktično poskušnjo za višji oddelek. Sporoč. g. Mavrič in g. Cizelj. — IV. Sadje- in vinoreja z obzirom na tukajšnje razmere in kako zamore ljudska šola sadje- in vinorejo pospeševati. Spor. g. Praprotnik. — Pri tej priliki bi bila želja izraziti, da bi se slov. slovnica v 2. berilu nekoliko okrajšala, 8. berilu pa da bi se pridjala tudi slov. slovnica. Želimo konferenciji dober uspeh; morebiti zaslišimo od nje kaj slovenskega? Želimo ji Ptujskega poguma! I, saj je g. nadzornik Robič učen in moder mož, ki ne črti ne naroda ne pravice. — Dalje bi bilo koristno, ako bi se vsled IV. točke pri tej konferenciji učiteljem pri sadje- in vinorejski šoli razkazivalo o nevarni trtni uši, pokazal ameriški trs in kako se cepljuje. Pravoslav.

Iz Mozirja. (Vabilo.) Kakor je bilo v slovenskih časopisih uže razglašeno, se je v Mozirji ustanovil „Savinjski Sokol“. Po prvem občnem zboru, dne 29. maja t. l. smo morali čakati še do 18. julija, da so nam došla pravila s popolnim uradnim potrdilom, podpisanim od c. kr. namestnika. To je uzrok, da se tako dolgo niso rodoljubom razposlala, ker se niso mogla poprej tiskati. Važni odgojevalni vpliv takega društva je povsod uže priznan, kjer se rodoljubi resno zanimajo za vsestransko odgojo naroda. Naj le tu omenimo, da je bilo letos pri slavnosti dvajsetletnice Sokola v Pragi zastopanih 80 českich sokolskih društev. To dokazuje, kako živo in jako uporabljajo Čehi vsako sredstvo, da si v narodu vzgojujejo pravo odločno možatost, domoljubje in mnogo drugih vrlih lastnosti, kakoršnih Slovenci še bolj potrebujemo. Odbor „Savinjskega Sokola“ torej uljudno vabi p. rodoljube, da k temu društvu pristopijo. Kot društveniki se vzprejemajo, razen podpornikov, posebno telovadci, t. j. najmenj 17 let stari, dovolj sposobni mladeniči in tudi možje, ki se hočejo v telovadstvu vežbati, ali ki hočejo k sokolskej godbi pristopiti, ako so spleh pošteni in miroljubni. Društvenina se je v prvem občnem zboru tako določila, da plača vsak podporni in delujoči ud 1 gld. pristopnine jedenkrat za vselej; letnine plača telovadec 1 gld., podporni ud pa 2 gld. Veči prostovoljni doneski se hvaležno sprejemajo. Godci se k Sokolu vzprejemajo brez pristopnine in letnine, a ravnati se morajo v smislu za to posebne pristopnice. Za sokolsko godbo se plačujejo ob mesecih v posebno za to namenjeno blagajnico prostovoljni doneski, katere društveni poverjeniki pobirajo. Muzikalije za to godbo preiskrbuje društvo. Daleč od Mozirja bivajočim društvenim telovadcem, zlasti podružnicam, bode društvo pomagalo, kolikor možno, glede vaj in telovadnega orodja. Vsled sklepa v prvem občnem zboru se bode sklical drugi občni zbor takoj, ko se bo vedelo za ugodno priložnost, da bi se bilo povoljne udeležbe nadejati. Slovenskim rodoljubom podajamo pravila „Savinjskega Sokola“ ter jih uljudno prosimo, da priskočijo temu na Spodnjem Štajerskem novemu društvu s svojo podporo, kakor se jim potrebno vidi iz pravil in dr.

Radoslav Škoflek,
tajnik.

Lipold,
starosta.

Od Ormoža. (Okrajni zastop) ormoški je imel dne 8. julija t. l. sejo. Predsedoval je načelnikov namestnik g. dr. Geršak, ker je načelnik g. Schmidl svojo čast odložil in se je ni udeležil se; njegov odstop pa se po predlogu g. Robič-a ni sprejel. Za zapisnikarja se izvoli g. Robič, ki zapisnik zadnje seje v slovenskem in nemškem jeziku prečita, in da se odobri. — Za preglednike volilnih aktov glede zadnje izvolitve g. Kandrič-a v okrajni zastop so voljeni in gg. župnik Šporn in posestnika Gesner in Zadravec. Račun od g. Kada o poprejšnjem okrajnem za-

stopu se ni mogel odobriti, ker še sploh manjka njegovih razjasnil o nekterih pomanjkljivih izdatkih. — V asentno komisijo konj so izvoljeni gg. Čulek, Kandrič in Zidarič. Občini Žerovinci se na njeno prošnjo dovoli, da se odtrga od sodnijskega okraja Ormoškega, ter da se pricepi Ljutomerskemu. Dovolilo se je štajerskemu konjerejskemu društvu 50 gld. za potroške pri premiranji konj v Ormoži. Okrajnemu odboru se dovoli na okrajne potroške vzeti 2000 gl. na posodo, ker so vsled odpisanja dače radi toče dohodki na okrajnih dokladah celo majhni. Za pregledovalce okr. računov na leto 1881 se izvolijo gg. Šporn, Zadravec in Robič. Ustanovljenje okrajnega štipendija na živino-zdravniškejši šoli v Gradci se ne dovoli. — Sprejeli so se sledeči predlogi: Predlog g. Robič-a: Okrajni odbor naj pri visokej vladi in državnem zboru potrebno stori, da se poškodovancem po toči tega okraja dovoli brezobrestno državno posojilo. Predlog g. Robič-a, naj se v teku tega leta nadaljuje okrajna cesta od sv. Miklavža na Središko-Ljutomersko cesto. Predlog g. Robič-a, naj se za ormoški okraj kobilam tega okraja primernejši žrebeci spravijo.

Iz Slovenskih goric. (Zdrava pamet pa Mihaličeve peticije.) II. Krvava škoda je pač, da vi, ki ste Mihaliču v krošnjo skočili, tega človečka bolje ne poznate. Vem, da deseti del od vas, ki ste njegove peticije podpisali, tega nebi storili, še onda ne, ko bi vam pisal „hochwohlgeboren“ mesto „wohlgeboren“. Pokojni orehovski „pauernferajn“, ki pa še zdaj včasih z ного malo zmiga, pripisuje svojim želarom tudi vselej „Euer Wohlgeboren“! „Euer Wohlgeboren“ to je pač tista sladka beseda, na katero se razni „bolteki“ radi zgrabijo in lahko vlovijo; to vse ptujski „Rumpec“ prav dobro ve, zato je z njo tako darežljiv. Posleknji haložki viničar je njemu: „Euer Wohlgeboren“, če se mu le podpiše. Že iz tega vidite, da se vam lotmerski Honzek le norčuje, vi pa mislite, ka je to Bog si ga ve kako resnoben in visokočislán mož, če ravno se po raznih novinah šteje, ka se on vsakega posla najraje od zaja povpremlje, sred polnoči po krčmah s črevljarji svajuje itd. Kdo po tem takem pitam vas, zasluži več zaupanja, da li oni možje, ki vas v domačem jeziku podučujejo, kako se treba v tej ali onej reči ravnati, in vam v lepem slovenskem jeziku pripovedujejo, kaj se godi kde v tem ali onem kraju širokega sveta, ali pa oni, kateri „Euer Wohlgeboren“ ponujajo in še take prošnje za podkrižanje in podpisavanje, po katerih se Slovenci pred celim pametnim svetom na smeh in zaničevanje postavljajo? Marsikdor od Mihaličevih hlapcev zapeljan, se je že oglasil in javno opazoval ali preklical svoj zborabljeni podpis; marsikterega nemčurskega župana so sosedi že z vilami poščegetali, ker je brez njihovega znanja in proti njihovi volji onesažil občinski pečat; in nadati se je, da bode se njih mnogo več opla-

silo in reklo, kako so bili zapeljani od raznih čukov na podpis, nas Slovence sramotilnih Mihaličevih peticij. Tako bo se deloma popravilo, kar se je po hudobiji ali po neznanji bilo pokvarilo. V sv. pismu se šteje: da ima Bog nad ednim spokorjenim grešnikom več dopadenja, kakor nad 99. pravičnimi, ki pokore ne potrebujejo. Oglasite se tedaj zaporedoma, s tem bode ob ednem tudi podpirali sklep vestnih učiteljev ptujskega okraja, ki pravi: dozdej se je po zlobi in bedastoči mnogo zlatega časa v šolah zgubilo, zanaprej pa kaj takega nesme več biti; vsi predmeti se morajo v slovenskem jeziku učiti, podučevanje tujščine je zgubljen čas.

Od sv. Jurija na južnej železnici. (Povabilo k shodu za sadjerejsko društvo.) Kolikor dobička marljivemu kmetu donaša sadjereja, to vedo vsi, kateri se z njo pečajo, pa tudi ni lepšega pogleda, kakor s sadjem obložena jablan, hruška, češplja itd. Ali vender koliko krajev na Slovenskem se najde, kder ljudje, ali iz nevednosti ali pa, ker jih nihčeer ne spodbuja, tako rekoč za sadno drevo ne morajo. Koliko praznega prostora v vrtilih in za cesto! Koliko sadnih drevov bi še lahko rastle, cvetelo ino sad rodilo, ako bi jih kdo nasadil. Da bi se naši ljudje začeli bolje brigati za sadjerejo, so sklenili podpisani domoljubi osnovati „Sadjerejsko društvo za spodnji Štajer“, katerega glavni namen bi bil, pospeševati sadjerejo po Slovenskem, bodi v besedi ali skozi poduk, brezplačno razdeljevanje cepičev, ali drugače, ter vabijo vse sadjerejce posestnike, kratko vse, kateri se za to reč v nemajo, na razgovor v Šent-Jurij na južni železnici in sicer dne 15. augusta t. l. ob 1/23 uri popoldan, kjer bo se posvetovalo, deloma sklevalo, volil osnovalni odbor itd. Obilne vdeležitve se nadjajo podpisani: Dr. G. Ipavic, Fr. Kartin, M. Kaučič, Mik. Ripšl v Šent-Jurji. M. Vošnjak, Fr. Kapus v Celji. J. Anderlub, Fr. Skaza v Šmariji.

Od sv. Jakoba v Slov. goricah. (Nekaj veselega.) Čudež božje dobrotljivosti se očitno nahaja v našem kraju. Izvzemši kako dvojičo posestnikov so več ali manj vsi drugi grozni toči všli. Ne da bi ravno vinske gorice kaj veliko obetale razun nekterih v posebno srečnih legah — mora vender človek ozirajoč se po sadunošnikih vkliknoti: to je paradiž, kaj takega še nisem videl, pravijo odrasli ljudje, drugi pa: v 20 letih ne bomo zopet tako polna jabelka imeli. In res bodi jabelka, hruška, sliva, še tako majhna, obložena je, da komaj drži. Več je sadu kakor listja na njej. Vse visi do tal, vse je podpreto. Kar je pa posebno veselo, je to, da od vseh strani kupci prihajajo, ter drug drugega iščejo prehiteti. Mešetarji v okolici krožijo in denarjev ponujajo. Že dalje časa cvili ali ropoče kolo v klanci ali na ravni z nabasanim vozom predanega ranega sadja, koje se plačuje: hruške kilo po 6 krajcarjev, jabelka polovnjak pa 7 gld.

Tako bo si marsikteri posestnik rane zacelil na pošten način, če se še le dajo, v velik razloček tistim, ki kegljišče stavijo in na tihem „šnaps“ krčmarijo in to bojda celo mladim ljudem in celo po noči, kakor bi ne vedeli, da noč in pijača, zlasti žganje, iz poštenih fantov „lumpe in falote dela“. Starši pazite na svoje sine, posebno po nočeh. Fantje ne bodite tako neumni si od takih krščenih judov denarja iz ajžarja spravljati, sami naj žerejo svoj „špiritus“. Pomnite si tiste svoje tovarše, ki se krčem uže v svojej mladosti ne izogibljejo.

Iz Maribora. (Čitalnica — posojilnica — Schulverein — toča.) Vrla naša čitalnica napravi v nedeljo izlet v Frauheim, da počasti mnogozaslužnega narodnjaka g. Divjaka ob priliki njegovega odlikovanja. Okolo 11. ure bo tiha sv. meša v novej farnej cerkvi Framskej in potem vrši se odlikovanje v šolskem poslopji. C. k. glavar g. Pavič, pripne odlikovanemu domoljubu srebrni križec s krono. — Slovenska posojilnica je pretečeni teden dovršila prvo polletje svojega obstanka. Z veseljem poročamo, da je imela čez 100.000 fl. prometa. Posojilnica bila je toraj potrebna. Vsa hvala pa gre vestnemu in spretnemu vodstvu! — Pekerčanje dobijo toraj šolo ponemčevalnico. Nemški „Schulverein“ jim doplačuje 600 fl. pa samo dve leti. Potem pa bo menda Reiser šolo sam vzdrževal, saj itak drugi ne bodo otrok v njo pošiljali, kakor njegovi viničarji. Drugi bodo otroke pustili v izvrstnej 3razrednej šoli v Lembahu in se bodo deca leži kaj naučili, kakor v Pekrah, kder bodo vsi otroci celih 8 let v enem razredu čepeli. Razvanjčani pa se utegnejo še kesati, da so „Schulverein“ na limance šli. Ta „Schulverein“ utegne v par letih propasti, prepovedan biti in potem lahko Razvanjčanje sami plačujejo učitelja in njegove doklade in še „penzijo“! — Okolico našo je v noči od nedelje do ponedeljka toča obiskala. Škodila je samo vinarom. Vzela je $\frac{1}{4}$ branja.

Iz Wierštajna. (Občinske zadeve). Neki A. Sch., kateremu so pred nekaj leti nogo odzagali, je dolgo časa službe iskal, naposled dobi službo strežaja v Ptujскеj bolnišnici, kjer je žena z otroci pri njem. Kar si izmisli in da prošnjo še za podporo od občine. Na občino pride in župan podpiše, ali velikoveč pisar njegov pečat pritisne, ker župan pisati ne vé. Zdaj ga že griva, pa si ne more pomagati, ker moramo plačevati. Štirikrat je že občinski pisar A. Sch. prošnjo delal in so prosili, da se jim dovoli 40% občinske priklade na davek leta 1882. C. k. glavarstvo jih pa zavrne s tem nazaj, da morajo vsi večji davkoplačilci k temu privoliti. No, zato so si v Kozjem nekega pisarja posodili, se ve da ne brez stroškov; toti je nekaj podpisov nalovil, in so tako zopet prošnjo odposlali, sedaj celo za 47%.

Iz Vuhreda. Novega župnika svojega so Vuhrečani dne 4. t. m. z velikim veseljem prav

sijajno na kolodvoru sprejeli. Šolska mladež z g. nadučiteljem, predstojnik, cerkvena ključarja in mnogo drugih je pričakovalo prihajajoči vlak. Pri izstopu pozdravi najprej g. provizor z jednim govorom g. župnika, za tem sledi pozdrav za pozdravom in mala deklica podeli lep šopek dišečih cvetlic v znamenje ljubezni, udanosti, pokorščine. Med strelbo in lepim zvonjenjem se podajo g. župnik spremljani od č. g. nadžupnika Vozeniškega, šolske mladeži in drugih na svoj novi dom. V nedeljo 6. t. m. pa so bili od č. g. nadžupnika in drugih č. g. sosedov slovesno vpeljeni v cerkev, ter v krepki besedi od č. g. nadžupnika predstavljeni in izročeni Vuhrečanom, kojim se je marsiktera solza veselja zasvetila v očeh v srcih pa se želje budile, da nam Bog ohrani prav mnogo let č. g. župnika, ter da bi nam pomagali postaviti hišo božjo. Vuhrečan.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Grdo ravnaajo od nekdaaj uže drzni nemški liberalci, ki hočejo ali pri nas vse strahovati ali pa z Bismarkovo nemčijo združeni biti. Hvala Bogu, da smo jih vrgli pri volitvah v državni zbor. Nič menje izdajalni kažejo se Italijani, kolikor jih še imamo; posebno v Trstu rogovilijo uže čez mero. Vlada jim je skoz prste gledala. Čeravno smo jim na ljubo milijone žrtvovali, da postane Trst prvo in glasovito trgovsko mesto, čeravno smo Slovence v mestu in okolici zanemarjali, potolažili vendar Italijanov nismo; vedno so cikali v Italijo in zadnja leta 30.000 ljudi iz Italije k sebi privabili kot stanovnike brez avstrijskega državljanstva. Vse to je delalo na to, da bi Trst odcepili od Avstrije in prikrpali k Italiji. Cesarjev namestnik je poskusil jih vtolažiti z veliko in krasno razstavo; sam brat cesarjev jo pride odpirat. Nič ne pomaga! To je povod novim zločinstvom. Ko je veteranov društvo šlo k nadvojvodi Ludviku poklanjat se, vrže nek lahon bombo z neke hiše med ljudi, ki ubije dijaka Fortija in rani 15 ljudij. Sedaj so Avstriji zvesti meščani in Slovenci razjezili se in pobili lahomom šipe po oknih. Policija je imela dosti dela. V nedeljo je novi škof Glavina obhajal svoj slovesen vhod, bilo je vse mirno. Razstava je tudi dobro obiskovana. To pa se čuje od vseh strani, da je treba Italijane v Trstu spodrinoti s Slovenci, ki so cesarju vselej zvesti. Bržčas bode namestnik baron Depretis moral odstopiti, mož je premehek Italijanom, preosoren Slovincem. — Na Kranjskem postajajo ljudje zoper rogovileže, od „Schulvereina“ poslani, čedalje srditnejši. Bati se je tepežev. — Nemški cesar Viljelm je zapustil Gostin, našega cesarja in cesarico obiskal v Ischelnu in se odpeljal domov. — Vodja slovanskih Čehov, slavni dr. Rieger, izrazil je se v objavljenem pismu, da je treba od vsakega človeka zahtevati znanje českega jezika,

kateri hoče na Českem, Moravskem ali Sleskem dobiti javno službo. Silno peče to nemčurje in tiste prenapete Nemce, ki mislijo, da bi se zavoljo njih celi svet moral učiti nemški. — Deželna komisija za reklamacije pri gruntnem davku na Štajerskem je dokončala svoje delo.

Vnanje države. Francozi dobili so novih ministrov, ki obetajo še previdneje obnašati se v zunanjih zadevah, kakor prejšnji. — Bismark baje zopet boleha. — Ruski car namerava potovati k svojemu tastu v Kopenhagen, potem k nemškemu cesarju v Berlin in k našemu na Dunaj. — Srbi so s svojim kraljem Milanom nezadovoljni, sedaj se poda kralj v Ischl, da obiše našega cesarja. — V Bolgarsko vdrli so turški roparji. Zato je proglašen obsedni stan ali hitra sodba v Šumenskem okrogu. — Turški sultan uvidevši, da se evropske vlade zaradi Egipta nečejo spreti med seboj, pogaja se z Angleži. Bržčas se reč na mirnem pogodi tako, da bodo Angleži na nekšen način gospodje v Egiptu. Turška vojska zbrana je na otoku Kretu. Od ondot ni daleč v Egipt. Tukaj so Angleži imeli malo prasko z Egipčani. Palo je nekaj Angležev pa mnogo Egipčanov. Potem pa sta se obadva nasprotnika pomeknola nazaj. Mesta Said, Suez in Izmajlo ob Sueškem kanalu vzeli so angležki vojaki. Iz Jndije se pelja več regimentov v Suez, od koder lahko Arabi-pašo zgrabijo od zaja in mahnejo v glavno mesto Kajro. Arabi-paša je pa sedaj vice-kralja odstavil, in sam sebe k tej časti povzdignil, ter obljubil zvestobo in pokorščino turškemu sultanu. Od tega pa Angleži tirjajo, naj odstavi Arabi-pašo, naj gre z vojsko nad njega, se vé pod poveljništvom angležkih generalov, ter ga proglasi za puntarja. Tega se pa sultan ne upa storiti zavoljo mohamedanov in toraj visi cela reč. — Anamski cesar v Aziji, grozen pogan, hudo preganja tamošnje kristijane, ki imajo več francoskih misijonarjev pri sebi. Vrhu tega se je sprl s francosko vlado in je sedaj nastala vojska med Francozi in Anamskim cesarstvom.

Za poduk in kratek čas.

Naš domači regiment štev. 47.

V. Med tem, ko sta 1. in 2. bataljon našega regimenta od Trsta proti Veroni prodirala, mudil je se major vitez plem. Födransperg v Mariboru, da sestavi in dopolni 3. bataljon. Dne 17. aprila 1848 mora bataljon naglo v Celovec in dalje v Terbiž, da prežene italijanske vstaše iz Pontebe. Seboj imajo naši 4 kanone, jih dobro nastavijo ter streljajo v Pontebo uže dne 23. aprila. Streljanje spravi Lahe kmalu v nered in sedaj pritisnejo naši Slovenci z bajonetom pa ne pridejo do sovražnika. Kajti ta potegne na drugi strani iz Pontebe, kakor podgane, kedar podlasica na nje plane. Vsem naprej lomijo v mestice narednik

Blaž Vršič, korporali Franc Mengušar, Anton Hržič in vojak Jož. Ciglar. Od Pontebe marširajo v Videm, dalje v Conegliano in naposled pred trdnjavo Malghera, od koder so Lahi iznemirjali okolico do Padue in Vicence. Da se temu v okom pride, poslan je 3. bataljon našega regimenta v Mestre. Kmalu obkolijo naši junaki Malghero ter se zarijejo za nasipi v globoke in široke rove. Sovražnik jih večkrat silno napadne pa je vselej zapoden nazaj. Pri takšnih priložnostih odlikovali so se posebno Slovenci; Lovro Grič, Jan. Močnik, Miha Dečman, Anton Puklavec, Anton Majcen, Janez Menikov in Simon Gregorec. Vrlemu Jan. Usarju pa je kanonska kroglja desnico odtrgala. Toda samo do 15. avgusta so naši vojaki mogli prenašati težave okolo Mestre. Potem pa so generali prisiljeni bili ves 3. bataljon poslati v zdravejši kraj, v Conegliano; kajti v bližini smradljivih močvirjev Adrijanskega morja med Benetkami in Malghero so naši ljudje hudo bolehal; okolo 900 jih je po bolnišnicah poležavalo. Zato so premestili ves bataljon.

Pijemonteški kralj je med tem obkolil Mantovo. Njegove prestraže pa so bližale se Veroni ter kazale, da glavna moč sovražnikova ni daleč. Zvedelo se je tudi, da stoji kraljeva vojska med Custozzo in Somma campagno od Peschiere do Villafranke. Maršal Radecki sklene zgrabiti sovražnika naglo, to pa na sredini, da razbrska njegove sile na vse strani. Naš regiment je z divizijo 7. husarskega regimenta in hrabrimi graničarji, orjaškega regimenta Slunjskega, podredjen brigadi obersta Krpana. Ta brigada je podredjena generalu d'Aspré, ki zapoveduje II. vojnemu oddelku ali koru. V noči ob 1. uri 22—23. junija bi imeli spustiti se mogoče tiho proti sovražniku. Zato zapustijo uže zvečer vojaki trdnjavo Verono, da pod milim nebom čakajo na znamenje odrinoti. Ali komaj nastopi tema, zagrnejo zvezde in nebo črni oblaki, da se ulije strahovita ploha, med groznim bliskanjem in grmenjem, da se zemlja trese. Vojaki so mokri do vsake niti. To jih pa ne plaši. Proti jutru pobriše veter oblake z neba in krasno solnce italijansko prisije. Marsikatero srce se ga razveseli zadnjokrat; kajti ko vode odletijo in se vojakom obleka nekoliko posuši, plane vsa armada naprej: začne se strahovita bitka pri Soni in Somma campagni dne 23. junija, katerej potem sijajna zmaga pri Custozzi dne 25. junija srečen konec stori.

Sovražnika najdejo najprvle za obzidjem vasice Sona. Od brigade Gyulajeve napadne vas regiment 48. pa ne more vdreti, čeravno naši Pijemontezom skoz strelne luknje v ozidji puške iz rok pipljejo. Sedaj mora naš regiment v pomoč. Stotnik plem. Jakomini dobi povelje vzeti grič sv. Guistine na strani od vasi, na katerem so Pijemontezi s kanoni. Naši Slovenci prasnejo naglo pod grič, kder so maličko varnejši pred sovražnikovimi krogljami. Ko si par trenutkov oddehnejo, vzdignejo se in mahnejo na grič tako silno, da

sovražnik na nos na vrat zbeži. Sedaj vdere 48. regiment tudi v vas Sono in ker pritiska od strani še brigada knez Schwarzenbergova, podijo sovražnike in pokajo za njimi tijan do Garda-jezera in blizu Peschiere. Ranjeni stotnik Jakobini prejel je pozneje za svoje junaštvo red železne krone, a vrli tambor Janez Tikvič zlato svetinjo.

Tri omenjene brigade so pa sovražnika predaletč podile. Grof Radecki jih toraj pozove nazaj. Vrnejo se res še o pravem času; kajti drugi den je maršal Radecki še le prav spoznal, kde da pijemonteški kralj s svojo glavno armado čepi, namreč v Somma compagni in Kustozzi. Od ondot je namreč dne 24. junija zgrabil našo brigado Simbschen in jo napal, preden je zasesti mogla višine pri Somma compagni. Sovražnika vre čedalje več od Mantove sem in tišči brigado Simšer pred seboj proti Veroni. Tako preti kralj našej armadi priti za ledje, ker je vsa proti Peschieri obrnena zavoljo včerajšnje zmage pri Soni. Sedaj ukaže slavni maršal Radecki vso armado obrniti proti jugu, kar se v noči od 24—25. junija tudi srečno završi.

Krpanova brigada prodira v rezervi za brigado Lichtensteinovo in Gylajevu na cesti med Custozzo in Somma campagno proti Villafranki. Strahovito peče solnce z modrega neba. Mnogo vojakov se mrtvih zgrudi na tla, ker se jim možgani vnejo. Med tem ko brigadi poslednji sovražnika prejmljete okolo Somme campagne, zadene Krpan naenkrat na Pijemonteze, ki so nad Custozzo na podolgovatem hribu, s cipresami obraščenim, prav močno utaborjeni. Ne more dalje. Sklene zgrabiti se z nasprotniki. Tri baterije so hitro na griči Monte godio. Nadlajtnant Heusser vdere v vasico Bagolino pa jo mora zopet sovražniku prepusti. Med tem pririjejo graničarji Slunjski po strani pod hrib nad Custozzo ter napadnejo šance na njem. — 10. ura je predpoldnem — pa zbog strahovite toče pijemonteških krogelj ne morejo dalje. Oberst Krpan jim pošlje 3 kompanije našega regimenta v pomoč. Do 1500 korakov proderejo naprej, a dalje ni mogoče, 60 naših je mrtvih in ranjenih na tleh. Toda nazaj nečejo. Zarijejo se v zemljo za nekim prstenim robom in branijo sovražniku iz šanc. Major Fürst pride s 3 kompanijami v pomoč in poskusi drugi naskok tudi brez uspeha, vendar zarije se zopet v zemljo. Več oficirjev padne. Podpirani od majora Molli-naryja in njegovih graničarjev poskusijo tretji napad, jednako zastonj. Pridejo 50 korakov blizu do šanc pa morajo zopet odmakniti se ter se zarijejo kakor poprej v zemljo. Tako so naši junaki sovražnikovo glavno silo — 8 bataljonov garde in eno brigado — motili 6 ur. To pa je odločilo zmago. Kajti okolo 4. ure popoldne zapazijo Pijemontezi prihod brigade knez Schwarzenbergove; sree jim upada, našim pa raste pogum. Združeni z novo brigado zakadijo se zadnjo krat v sovražnike in jih poženejo s hriba proti Villafranki na

planjavo v pobeg. Sijajna zmaga pri Custozzi je odločena!

Na zelenem travniku pri Custozzi sedaj počivajo izstradani in spehani junaki, mrtve pokopavajo, ranjenim zavezujejo rane; mnogo ranjenecv izdabne še v noči hrabro dušo. Naenkrat prijaše k regimentu general d'Aspre in odkrije junaško glavo s svojim spremstvom vred, rekoč: „pred totim regimentom bodem vselej glavo odkrival, kajti storil je neverjetno veliko!“ Maršal Radecki pa je pohvalil regiment priznavši, da je največ pripomogel k zmagi pri Custozzi. Zguba regimentova bila je pa tudi občutljiva: mrtvi so obležali 3 oficirji, 40 mož, ranjenih pa 9 oficirjev in 165 mož, vsa zguba znašala je 12 oficirjev in 205 mož. Odlikovani so bili pozneje z raznimi svetinjami: Fr. Modrič, Matija Poterč, Anton Beljak, Fr. Turnšek, Blaž Lovec, Jan. Karner, Fr. Skerta, Jakob Hriberšek, Simon Šepetevec, L. Fritz, Andrej Lah, Janez Kurbos, Fr. Novak, Jurij Orožen.

(Dalje prihodnjič).

Smešnica 32. Kmet skopec kosi na travniku s svojim hlapcem vred. Ob času južine se vsedejo sosedovi kosci in južinajo. Skopec kmet pa reče svojemu hlapcu: vsediva se tudi midva kakor k južini, in dokler oni ne vstanejo, lahko počivava, in mislili bodo, da sva južinala. Hlapec uboga rad skopuha. Ko sosedovi kosci vstanejo, si kose nabrusijo in začnejo kositi, tedaj vstane tudi hlapec, zbije koso z ratišča in maha z ratiščem po travi, kakor da bi kosil. Kmet mu začuden reče: „ali se ti meša ti grozno budalo“. Hlapec odgovori: „o ne! le glejte tam uni, ki so se najužinali, bodo gotovo mislili, da tudi jaz po južini veliko leži travo podiram“.

Šuškov Jokl.

Razne stvari.

(Svitli cesar) baje pridejo še letos v Celje, ter nameravajo obiskovati Savinjsko dolino in Solčavske planine. V tem slučaju bi želeli bilo, da jih Slovenci skupno pozdravijo, morebiti tako, da na konjih jezdeč spremljajo našega visokega vladarja.

(Regiment štev. 47) pride meseca septembra v Maribor, v Celji pa se osnuje nov regiment slovenski štev. 87. Tudi prekmurski Slovenci dobijo nov regiment v Sombotelji.

(Telegrafno štacijo) so odpri na železniške štaciji pri gradu Faal.

(Na sv. Anino proščanje) v Frauheimu so razdraženi fantje Francu Piečkovemu iz Hotinje vesi vzeli denarje in nov klobuk. Bil je tudi tepen.

(Strelna) ubila je v Jagočah pri Laškem J. Zajca pod gruško stoječega, v Dramljah pa udarila v hišo Franc Mastnjakovo, da je do tal pogorela.

(*Srenjo sv. Krištofa pri Laškem*) napada v Tagespošti nek писаč, ter se močno jezi, da srenjčani niso prišli volit 7. augusta novih občinskih zastopnikov. Menda je sam bil med onimi, ki so čakali pa nikogar dočakali.

(*V Muro skočila*) je z mosta v Lančah mlada ženska, pri Arnauzi so jo mrtvo izvlekli.

(*Od sv. Jurija na Šavnici*) se nam piše, da okrajni šolski svet gornjeradgonski ni dovolil šolskeje deci opraviti spoved in sv. obhajilo ob priliki sv. misijona. Zaukazal je, da da morajo deca v šoli ostati.

(*Slovenski ne znajo*) pri sodnji v Rogaci, ker rešujejo vloge slovenske advokata g. dr. Gregoriča — nemški.

(*Savinjski sokol*) pošlje zastopnikov v Trst, da se udeležijo blagoslavljanja zastave, katero dobi vrlo „slovansko delavsko društvo“ v Trstu. Iz Zagreba in Ljubljane pridejo tudi sokolci.

(*Slovinci zmagali*) so pri volitvi za istrijski deželni zbor v Kopru. Slovenec g. Spinčič je dobil 60 glasov, lahonski kandidat samo 13. Slava!

(*Mestnine*) je mariborsko mesto letos nabralo 7626 fl.

(*Iz Lembaha*) se poroča, da so pogoreli trije hrami in v enem 2 otroka.

(*Duhovnih vaj*) v Mariboru je se udeležilo več gospodov iz mesta pa 38 zunanjih.

(† *Umrli*) je č. g. Miha Jeras v Brežicah, star 83 let, zadnji lavant. mešnik, ki se je porodil v pretečenem stoletji (1799).

(*Vojaške konje*) bode prodavali v Mariboru v soboto, 12. t. m.

(*V Mozirji*) imajo letos mnogo gostov iz raznih mest, celo iz Zagreba, Gradeca in Dunaja, ki se kopljejo v Savinji.

(*Hranilnica mariborska*) je od 14. do 17. augusta zaprta.

(*Obsojeni*) v Celji so bili: Janez Polner na 1 leto, Miha Rataje na 6 let, Cila Prevolšek na 5 let v težko ječo, vsi zaradi tatvine, Martin Kostanjšek na 5 let zavoljo posilstva: Janez Müller in Jakob Müller z Radelna pa na 5 in 3 mesece v ječo, ker sta srebrnjake ponarejala.

Loterijne številke:

V Trstu 5. avgusta 1882: 80, 65, 79, 84, 3.
V Linci „ „ 34, 37, 73, 68, 21.

Prihodnje srečanje: 19. avgusta 1882.

Učenca

slovenskega jezika zmožnega sprejme v štacuno z mešanim blagom

Jožef Žagar,

trgovec pri sv. Juriji v Slov. goricah.

Priporočba.

Podpisani priporočuje se p. n. čestitej duhovčini za izdelovanje orgelj. Izdeluje pa orgle ne samo po starem, ampak tudi po novem načinu ostrokrožnih sapnic — Kegelwindladen —. Skvarjene orgle popravljam točno in cenó.

(Poprej **M. Krajnc**.)

Raktelj in Maksel,

orgljar

v Tržažkej ulici pri sv. Magdalen v Mariboru.

Priporočilo.

Slavnemu občinstvu priporočam svojo

prodajalnico z raznovrstnim pohištvom.

Dobijo se pri meni mize, omare, stoli itd., različna postelnina po zmerni ceni.

Uršula Lang

v Celji,

gosposke ulice šte. 125.

2—3

Oznanilo.

Vljudno podpisani naznanjam, da sem svoje dosedanje, v poprej Kriehuberjevej hiši, v graškem predmestji (nasproti frančiškanskej cerkvi) celih 14 let nabajajoče se

svečarsko in medicarsko podjetje

v lastno hišo, šte. 5, v Vetrinjskej ulici, nasproti poštni ulici prestavil.

Zahvaljujoč se čestitim naročnikom, osobito visokej duhovščini, za dosedaj mi skazovano zaupanje, prosim nadaljevanja obilnih naročil in obljubljam zvesto postrežbo z dobrim blagom.

Z najodličnejšim spoštovanjem

Jožef Pelikan,

svečar in medicar v Mariboru.

1—3